

MASA 2.0

Jussi Reinikainen

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Tavoitteena

Säätelyä selkeyttämällä ja täydentämällä:

1. Tukea kiertotaloutta ja kestäväää, riskiperusteista kunnostamista
2. Yhtenäistää käytäntöjä

Taustaa – miksi MASA 2.0?

- Rakentamisessa syntyy vuosittain jopa kymmeniä miljoonia tonneja maa-aineksia (kaivumassoja)
 - Maa-aines voi olla jätettä tai ei-jätettä; jäteluonteen arviointi ei ole yksiselitteistä ja sitä koskevat tulkinnot vaihtelevat alueittain
 - Maa-ainesten ympäristö- ja geotekninen laatu vaihtelee; kaikki maa-aines voi olla käsiteltynä hyödynnettävissä (esim. stabilointi)
- Maa-ainesten luokitteluun sekä hyödyntämiseen ja muuhun käsittelyyn ei ole annettu tarpeellisia säännöksiä
 - Puutteellinen sääntelyperusta vaikeuttaa (maa)rakennushankkeiden toteutusta ja viranomaistoimintaa
 - Merkittävä määrä myös teknisesti hyvälaatuista maa-ainesta ohjautuu hyödyntämisen sijaan loppusijoitukseen
 - Ominaisuuksiltaan haitallisia maa-aineksia ei yleensä käsitellä ja niiden laadunvarmistus on osin puutteellista
- Selkeä sääntelyperusta luo edellytyksiä kestävään kiertotalouteen rakentamisectorilla
 - Maa-ainesten hyödyntämisen lisääminen vähentää yhteiskunnan kustannuksia ja haitallisia ympäristövaikutuksia
 - Maa-ainesten käsittelyyn ohjaava, selkeä ja ennakoitavissa oleva sääntely parantaa alan liiketoimintaedellytyksiä
- Asiaa koskevaa MASA-sääntelyä* on valmisteltu ja luvattu alan toimijoille vuosien ajan saamatta työtä päätökseen
 - Sääntelyn loppuun saattaminen vastaa annettuun lupaukseen ja sidosryhmien toiveisiin

*Valtioneuvoston asetus maa-ainejätteen hyödyntämisestä maarakentamisessa (MASA-asetus)

- Valmistelu 2015 lähtien, lausuntokierros 2018/2019 vaihteessa; yli 50 lausuntoa, joissa todettiin tarve muutoksiin
- Valmistelu jatkunut 2020; ehdotus säädösvalmistelun uudesta kokonaisratkaisusta ([Valtioneuvoston Hankeikkuna](#))

MASA 2.0 kaipaa tuekseen PIMA 2.0:n

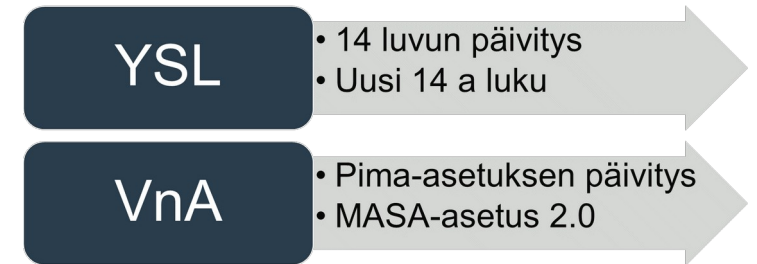
- Pilaantuneiden alueiden sääntely ja käytännöt pääosin toimivia, mutta tiettyjä ongelmia tunnistettu*, mm.
 - Ohjearvoihin perustuvat turhat kunnostukset massanvaihtoon perustuen lisäävät kustannuksia ja ympäristövaikutuksia
 - Pilaantuneen pohjaveden osalta säädösperusta osin puutteellinen, mikä vaikeuttaa pohjavesiriskien järkevää hallintaa
 - Hallintopäätösten (PIMA-päätös) osalta sääntely osin epäselvä, mikä vaikeuttaa kunnostus- ja rakennushankkeiden toteutusta PIMA-alueilla ja estää osin viranomaisia perimästä käsittelymaksuja
- Sääntelyä tarkentamalla tunnistettuihin ongelmiin voidaan puuttua
 - Parantaa oikeusvarmuutta ja viranomaisten toimintaedellytyksiä sekä kunnostustoimien tarkoituksenmukaista (riskiperusteista) kohdentumista kestäväällä tavalla
 - Tukea osaltaan myös rakentamista ja alueiden käyttöä erityisesti taajamissa -> kestävä kiertotalous ja MASA 2.0

* Pilaantuneiden maa-alueiden hallintomenettelyjen kehittäminen, Suomen ympäristökeskuksen raportteja10/2021. Lisäksi käyty pitkään laaja-alaista keskustelua alan toimijoiden kanssa kehitystarpeista

Miten sääntelyuudistus toteutetaan ja mitä on jo tehty?

- 1) Ympäristönsuojelulain (YSL) 14 luvun päivitys ja uusi YSL 14 a luku kaivettujen maa-ainesten käsittelystä
- 2) Valtioneuvoston PIMA-asetuksen (Vna 214/2007) täydentäminen ja uusi kaivettuja maa-aineksia koskeva MASA-asetus

- ✓ YSL 14 luvun säännöksistä valmiit luonnokset
- ✓ YSL 14 a luvun säännöksistä valmiit luonnokset
- ✓ Uudistettavan PIMA-asetuksen säännöksistä ja liitteistä valmiit luonnokset
- ✓ Uuden MASA-asetuksen säännöksistä ja liitteistä alustavat luonnokset

- Valmistelua tehty ja tarkoitus jatkaa Sykessä YM:n ohjauksessa sekä aktiivisessa yhteistyössä sidosryhmien kanssa
- Alustavasti sovittu (ja luvattu) aikataulu: HE syksyllä 2025, Vna:t lain vahvistamisen jälkeen

Uusi YSL 14 a luku – suunniteltu sisältö

- mahdollisesti / ominaisuuksiltaan haitallisen maa-aineksen käsittely

Soveltamisala ja määritelmät

- maa-aines, jolla seuraavia ominaisuuksia: 1. haitta-aineet, 2. jätteet ja/tai 3. hapontuotto
- hyödyntäminen, välivarastointi, stabilointi (myös in

Tutkimusvelvollisuus

- tutkittava ennen hyödyntämistä tai loppusijoitusta, jos epäily haitallisista ominaisuuksista (1.-3.)

14 a luku

Ilmoitusmenettely

1. hyödyntäminen, 2. välivarastointi
3. stabilointi/kiinteytys jätesideaineilla

Muuta

- muu (esi)käsittely osana ilmoitusmenettelyä
- yhdistelmäilmoitus, jos useampia toimintoja

+ tarpeelliset valtuussäännökset

MASA-asetus - suunniteltu sisältö

- YSL 14 a luvun tarkentaminen

Tutkiminen (kun epäily)

- eräkohtaisesti ennakkotietoa hyödyntäen
- määrittelyt liitteessä

Mahdollisesti haitallinen vs. pilaantumaton

- kynnyсарvot haitta-aineille, jätteisyydelle ja hapontuotolle

MASA-asetus

Ilmoituksen ja sitä koskevan päätöksen sisältö (räätälöitynä eri tarkoituksiin)

- mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan

Alueen MASA-asetusluonnoksen hyödyntäminen soveltuvin osin

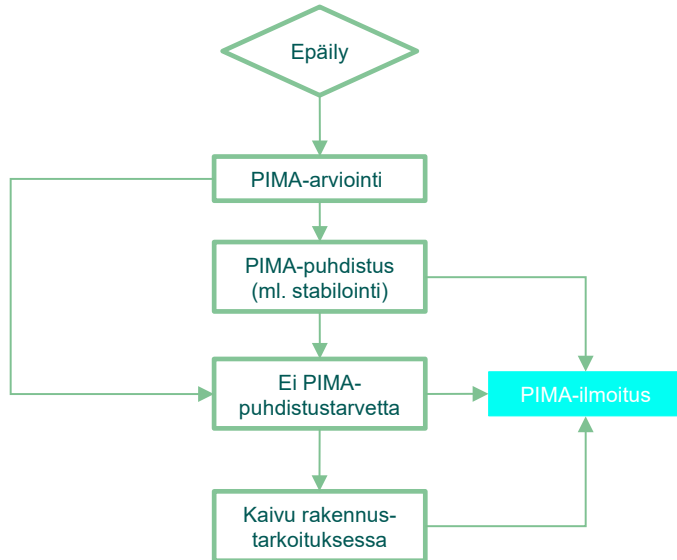
- ympäristökelpoisuuden raja-arvot
- näytteenotto/laadunvarmistus

Pilaantumattomien maa-ainesten hyödyntämisestä

- Rakentamisen yhteydessä syntyvien **pilaantumattomien** (puhtaiden) maa-ainesten **varma** ja **suunnitelmallinen** hyödyntäminen ei vaadi ympäristölupaa eikä se kuuluisi suoraan uuteen YSL 14 a luvun mukaiseen sääntelyyn
 - Ei jätettä (JL 5§, HE199/2010, YM-muistio 2015 maa-ainesten jäteluonteesta)
 - Tällaisen maa-aineksen välivarastointi voi edellyttää ympäristölupaa jätteenkäsittelyä, jos käyttö ei ole varmaa
 - Yleisen tulkinnan (esim. YM-muistio 2015) mukaan hyödyntämiskohteen tulisi olla tiedossa jo varastoinnin alkaessa
 - Toisinaan sovellettu nyk. MRL:n mukaista toimenpidelupaa; koskenut vain tiettyjä kuntia ja kunnan omia työmaita
 - Suunnitelma: pilaantumattomien maa-ainesten välivarastointiin sovellettaisiin uuden rakentamislain (751/2023) rakentamislupaa koskevaa sääntelyä (1 mom. 8 kohta; erityistä toimintaa varten rakennettava alue)
 - Tarkoituksena helpottaa ja tehostaa pilaantumattomien maa-ainesten käyttöä luomalla selkeä menettely välivarastoinnille myös silloin, kun maa-aineksen tarkka käyttökohde ei tiedossa (vastaa tyypillistä tilannetta rakentamishankkeissa)
 - Välivarastointimahdollisuus mainittu jo nyt rakentamislain rakentamislupaa koskevan pykälän perusteluissa
 - Edellyttää uuden MASA-sääntelyn periaatteiden ja määritelmien (mm. pilaantumaton maa-aines) voimaantuloa sekä maa-aineksen jäteluonteen nykyisten arviointiperusteiden tarkentamista
- Tavoitteena looginen sääntelykokonaisuus, jossa huomioitu kaikki keskeiset rakentamisen toiminnot ja maa-ainekset

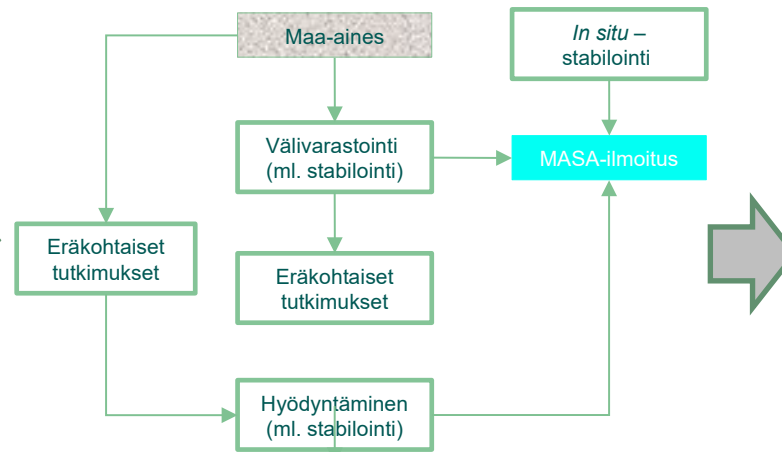
Looginen sääntelykokonaisuus: PIMA + MASA + jäte/ei jäte

YSL 14

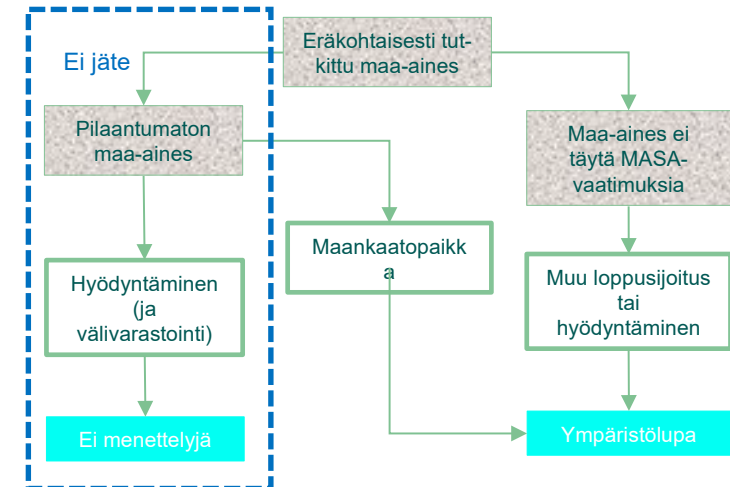
**PIMA-asetus
(ELY-keskus)**

YSL 14 a

**MASA-asetus
(ELY-keskus)**

Jätesääntely

**Rakentamislaki
(kunnan raken-
nusvalvonta)**

**YSL/JL
(AVI/kunnan ym-
päristövalvonta)**

Avoimia kysymyksiä ja haasteita MASA-sääntelyssä

- Kuinka laaja soveltamisalan tulisi olla, huomioiden tutkimusvelvoite ja tutkimusvaatimukset?
 - Maa-aineksen määrittely; raekoko vs. erikseen määritellyt ainekset (mm. hiekoitushiekka, raidesepeli, ruoppausmassa)?
 - Maankaatopaikat; tutkittava asetuksen mukaisesti aina, kun epäily?
 - Muut kaatopaikat/jätteen käsittelyalueet; tutkittava asetuksen mukaisesti aina, tarvittaessa, ei koskaan...?
- Tulisiko stabiloinnin lisäksi säätää myös muusta esikäsittelystä?
 - Seulonta ja muu mekaaninen esikäsittely
 - Ruoppausmassojen kuivaus
 - Happamien sulfaattimaiden neutralointi
 - jne.
- Asetuksen sisältö / rakenne
 - Raja-arvot ja muut ennalta määrätyt ympäristönsuojeluvaatimukset helpottavat käytäntöä, mutta vaikea asettaa yksityiskohtaisesti kaikkiin tilanteisiin, jolloin niistä tulee myös helposti turhan tiukat (vrt. aiempi MASA-luonnos)
 - Ilmoitusmenettelyssä lähtökohtana tapauskohtainen harkinta ja päätös (vrt. rekisteröinti-ilmoitus), mikä ristiriidassa tiukkaan säänneltyjen vaatimusten kanssa
 - Toisaalta täysin tapauskohtainen harkinta (vrt. PIMA-asetuksen riskinarviointi) voi vaikeuttaa liikaa toiminnan suunnittelua ja viranomaisharkintaa useimmissa kohteissa

→ Yksiselitteiset vaatimukset, joista voi osin poiketa tapauskohtaisen arvion/harkinnan perusteella
Haasteena asetuksen kirjoittaminen (ei valmiita malleja)

Aikataulu ja yhteistyö

- Valmisteluryhmä (SYKE, YM)
- Ohjausryhmä?
- Erilliset pientyöryhmät (viranomaiset, konsultit, rakentajat, kunnat ja alan muut toimijat)
- Työpajat ja seminaarit
- Muu tiedottaminen

Perusvalmistelu käynnissä

- pykäläluonnokset
- sidosryhmäkeskustelut

- lausuntokierros

- avoin kuulkemistilaisuus
- EU- notifiointi

- HE syysistuntoaika 2025

- Vna:t lain vahvistamisen jälkeen

Kiitos!

jussi.reinikainen@syke.fi